

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **I. M.**, zastoupen Mgr. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 16. 9. 2016, č. j. 58 Az 10/2016 - 35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Odměna advokáta Mgr. Filipa Schmidta, LL.M., **se určuje** částkou 4 114 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 9. 6. 2016, č. j. OAM-885/ZA-ZA05-LE23-2015, Ministerstvo vnitra (dále jen „žalovaný“) rozhodlo, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

II.

[2] Proti výše uvedenému rozhodnutí podal žalobce žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci. Žaloba neobsahovala podle názoru krajského soudu žádný žalobní bod a byla spojená s žádostí o ustanovení zástupce. Krajský soud poslal žalobci k vyplnění formulář o majetkových poměrech. Poté, co se nepodařilo tento formulář žalobci doručit na jeho hlášené adrese trvalého pobytu, krajský soud dne 18. 8. 2016 jednak usnesením č. j. 58 Az 10/2016 - 25, rozhodl o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce, jednak usnesením č. j. 58 Az 10/2016 - 26, vyzval žalobce k doplnění žalobních bodů a navržení důkazů, a to ve lhůtě tří dnů, což představovalo zbývající část zákonné lhůty pro podání žaloby. K odeslání doplnění žaloby však došlo až 11 dní po doručení této výzvy, takže krajský soud usnesením ze dne 16. 9. 2016, č. j. 58 Az 10/2016 - 35, žalobu odmítl podle § 37 odst. 5 s. ř. s., protože přes výzvu soudu nebyla ve lhůtě pro podání žaloby doplněna žaloba tak, aby mohlo být v řízení pokračováno.

III.

[3] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. d) a e) s. ř. s.

[4] V kasační stížnosti stěžovatel uváděl, že není zřejmé, proč se nepodařilo doručit mu formulář o majetkových poměrech, přestože byl zaslán na adresu, kam se podařilo doručit všechna následující usnesení. Krajský soud se měl pokusit o opakované doručení a tato vada řízení, spočívající v chybě doručování, měla zásadní vliv na to, že byla jeho žaloba krajským soudem následně odmítnuta, neboť právě kvůli ní následně nestihl včas žalobu doplnit.

[5] Stěžovatel dále připomněl, že je členem zranitelné skupiny, neboť je cizinec, nerozumí dobře česky a neorientuje se v právech a povinnostech. Nelze po něm spravedlivě žádat, aby byl schopen v českém jazyce samostatně činit právní podání, navíc ve zkrácené lhůtě pouhých tří dnů. Na straně stěžovatele tedy existovala objektivní překážka, pro kterou nemohl úkon učinit ve lhůtě. V souladu s § 40 odst. 5 s. ř. s. proto bylo k naplnění požadavků práva na spravedlivý proces, zejména rovnosti zbraní, namísto zmeškání lhůty prominout, ovšem stěžovatel o prominutí nepožádal, neboť nebyl o této možnosti soudem poučen. Stěžovatel poukazuje také na nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 9. 2004, sp. zn. III. ÚS 188/04, podle něž *„pokud procesní právní úkony občanů jako účastníků správního řízení obsahují zjevnou nesprávnost a tento nedostatek je možno odstranit, a to poskytnutím poučení či pomoci ze strany správního orgánu, jsou správní orgány povinny dát účastníkům řízení příležitost tuto nesprávnost odstranit“*. V jeho případě přitom nepodání žádosti o prominutí zmeškání lhůty k učinění procesního úkonu přímo vedlo k odmítnutí podané žaloby. Proto tvrdil, že nepoučením o nutnosti podat žádost o prominutí zmeškání lhůty k učinění procesního úkonu mu bylo odepřeno projednání jeho argumentů ve věci mezinárodní ochrany, a to pro nerovné postavení, které jako cizinec v řízení před soudy měl.

[6] Konečně stěžovatel namítal, že v jeho případě měla být žaloba posouzena meritorně nehledě na její opožděnost také s ohledem na článek 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Stěžovatel uváděl hajitelná tvrzení o nebezpečí, které mu v případě návratu na Ukrajinu hrozí ze strany příslušníků Pravého sektoru, ke kterému se odmítl připojit. Vzhledem k tomu, že ochrana před mučením a nelidským zacházením má přednost před vnitrostátní procesní úpravou, měl i z tohoto důvodu krajský soud žalobu hodnotit meritorně, nebo toto hledisko alespoň posoudit v napadeném usnesení.

IV.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti označil postup krajského soudu i svůj za zcela souladný se zákonem. Podanou kasační stížnost považoval za nedůvodnou, a z tohoto důvodu navrhl její zamítnutí.

V.

[8] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Připomíná přitom nejprve, že vzhledem k tomu, že kasační stížností bylo napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přichází v úvodu toliko důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., nikoli také podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

pokračování

[9] Nejvyšší správní soud se dále zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele, a naplňuje tak podmínky ustanovení § 104a s. ř. s. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Institut nepřijatelnosti je přitom v kasačních stížnostech směřujících proti rozhodnutí krajského soudu ve věcech mezinárodní ochrany aplikovatelný nejen v případě kasačních námitek směřujících proti meritornímu posouzení otázek mezinárodní ochrany, ale i v případě kasačních námitek směřujících proti procesnímu postupu krajského soudu (viz například usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2016, č. j. 7 Azs 240/2016 - 28, odmítající pro nepřijatelnost kasační stížnost brojící proti stanovení krátké lhůty pro doplnění blanketní žaloby o žalobní body; usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 5. 2012, č. j. 8 Azs 16/2012 - 10, odmítající pro nepřijatelnost kasační stížnost brojící proti fikci doručení formuláře o majetkových poměrech a proti neustanovení zástupce pro řízení před krajským soudem; či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 8. 2016, č. j. 3 Azs 136/2016 - 21, odmítající pro nepřijatelnost kasační stížnost, podle níž krajský soud nesplnil povinnost učinit všechny potřebné úkony ke zjištění stěžovatelova pobytu a nepokusil se stěžovateli doručovat na jeho poslední známou adresu).

[10] Svou první námitkou stěžovatel brojil proti tomu, že se krajskému soudu nepodařilo doručit mu formulář o majetkových poměrech na adresu, kde se měl zdržovat. Ke zvláštnostem doručování písemností při soudním přezkumu rozhodnutí o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil v řadě svých rozhodnutí, z nichž plyne, že je zejména povinností samotného cizince zdržovat se na ohlášené adrese, a to mimo jiné právě proto, aby mu v tomto řízení bylo možno doručovat potřebné písemnosti. V usnesení ze dne 1. 7. 2004, č. j. 2 Azs 258/2004 - 40, publ. pod č. 801/2006 Sb. NSS, k tomu Nejvyšší správní soud uvedl: „*Řízení o udělení azylu má určitá specifika, mezi která patří i zjevná zvýšená snaha o rychlost a efektivnost (viz např. § 56 odst. 2 s. ř. s.). Aby však mohly být tyto procesní principy reálně naplněny, je nezbytná náležitá součinnost žadatele o azyl, jejímž projevem je krom jiného povinnost hlášení místa pobytu žadatele o azyl stanovená v § 77 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a to tak, aby byla zajištěna vzájemná komunikace mezi ním a příslušným státním orgánem.*“ Stěžovatel přitom nezpochybňuje, že mu krajský soud doručoval příslušný formulář na správnou adresu, kde měl hlášený pobyt. S odstupem několika měsíců již lze jen stěží zjistit, proč se poštovnímu doručovateli nepodařilo mu tento formulář na hlášené adrese doručit a proč tam nenašel ani poštovní schránku, do níž by mohl zásilku vhodit, tedy v jakém konkrétním ohledu selhala ona součinnost zmiňovaná v právě citovaném rozhodnutí.

[11] Svou druhou námitkou stěžovatel upozorňoval na to, že měl být poučen o možnosti požádat o prominutí zmeškání lhůty a následně mu měla být zmeškaná lhůta k doplnění žaloby prominuta. K tomu je ovšem třeba připomenout, že pokud žaloba neobsahuje žádné žalobní body (k tzv. formulářovým žalobám proti rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, publ. pod č. 835/2006 Sb. NSS), pak je vyhovění výzvě k jejich doplnění nutně omezeno lhůtou pro podání samotné žaloby. K tomu Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 - 40, publ. pod č. 113/2004 Sb. NSS, uvedl, že „*[v] důsledku přísné dispozitivní zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu musí žaloba obsahovat žalobní*

body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Přitom zákon stanoví, že žaloba musí vždy obsahovat alespoň jeden žalobní bod (viz věta druhá ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s.). Pokud žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. “Zmeškání lhůty pro podání žaloby, a tedy ani zmeškání lhůty pro doplnění blanketní žaloby o žalobní bod, přitom nelze podle § 72 odst. 4 s. ř. s. prominout, a to ani na základě žádosti o prominutí lhůty podle § 40 odst. 5 s. ř. s., jak plyne z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2005, č. j. 5 Azs 317/2004 - 56: „Ustanovení § 72 odst. 4 s. ř. s. vylučuje prominutí zmeškání lhůty pro podání žaloby. Ustanovení § 40 odst. 5 s. ř. s., a tím spíše ustanovení § 58 o. s. ř. zde nelze použít.“

[12] V poslední kasační námitce se stěžovatel dovolával uplatnění přednosti článku 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod před vnitrostátními normami upravujícími opožděnost doplnění žaloby o žalobní body. Stěžovatel zde vychází z právního názoru vyjádřeného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2006, č. j. 2 Azs 75/2005 - 75: *„Soud je i při aplikaci kogentních norem procesního práva vázán článkem 10 Ústavy ČR. Nesmí proto použít vnitrostátní procesní normu (zde ustanovení § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. obsahující zákaz rozšiřovat žalobu o další žalobní body po lhůtě pro její podání), pokud by její aplikace nutně a nevyhnutelně vedla k porušení zásady non-refoulement obsažené v čl. 33 odst. 1 Úmluvy o právním postavení uprchlíků či k porušení zákazu vyhostit cizince do země, kde by byl vystaven hrozbě mučení či nelidského a ponižujícího zacházení či trestu, jenž vyplývá z čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a z judikatury Evropského soudu pro lidská práva tento článek vykládající.“* Je ovšem třeba připomenout, že tato přednost mezinárodních závazků v oblasti ochrany žadatelů o mezinárodní ochranu před vnitrostátním právem se uplatní pouze tehdy, pokud cizinci skutečně reálně hrozí, že budou v jeho případě tyto mezinárodní závazky porušeny (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 8. 2005, č. j. 2 Azs 343/2004 - 56, publ. pod č. 721/2005 Sb. NSS). V nyní posuzovaném případě ovšem stěžovatel stejně jako v řízení před žalovaným poukazuje toliko na riziko pronásledování ze strany příslušníků Právěho sektoru, jinak řečeno, na rozdíl od situace posuzované v rozsudku č. j. 2 Azs 75/2005 - 75 neuvádí žádné nové informace či důkazy, pro něž by měl Nejvyšší správní soud na rozdíl od žalovaného shledat, že mu v zemi původu skutečně hrozí mučení, nelidské či ponižující zacházení nebo trest, a tedy přednostně aplikovat pravidla mezinárodního práva, která by jej před takovými hrozbami ochránila.

[13] Nejvyšší správní soud shrnuje, že v dané právní věci nevystala otázka, která by dosud nebyla v judikatuře Nejvyššího správního soudu řešena, nebo byla vyřešena rozdílně, zároveň nebyl shledán důvod, pro nějž by bylo nutné učinit judikaturní odklon. Krajský soud se nedopustil zásadního pochybení a posoudil věc v souladu s konstantní judikaturou.

[14] Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Proto kasační stížnost jako nepřijatelnou podle ustanovení § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[15] Výrok o nákladech řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[16] Stěžovateli byl Nejvyšším správním soudem ustanoven advokát. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud mu přiznal odměnu za jeden úkon právní služby [sepis kasační stížnosti podle § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif),] v celkové výši 3 100 Kč [§ 7 bod 5 ve spojení

pokračování

s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a 300 Kč jako paušální náhradu výdajů s tímto úkonem spojených (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Vzhledem k tomu, že advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna je dále zvýšena o částku odpovídající této dani, kterou je tato osoba povinna z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty. Částka daně, vypočtená podle citovaného zákona, činí 714 Kč. Celkem tedy odměna ustanoveného advokáta činí částku ve výši 4 114 Kč. Tato částka mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. ledna 2017

Mgr. David Hipšr
předseda senátu